

פרשת מטות

קוראים "איש מצליח", או שהוא בהא. ושאלתי את הרה"ג יוסף זליכה שליט"א ואמר לי שמן הזקנים שמענו שמעמידים בהא.

- "אנשי הצבא בזו איש לו" (לא,נג) - הזין הראשונה במילה "בזו" היא בשוא לבד והוא נע, ויש אומרים אותה בחטף-פתח, ומ"מ הטעם מלרע והוא בזין האחרונה ובה צריך להאריך, שרק בפסוק "ואת-כל-חילם בזו" (לא,ט) הטעם מלעיל ובא באות זין הראשונה.

- "החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על-מדין" (לא,ג) - הוא בשוא והוא ואו החיבור, ונשאר "ויהיו" בלשון עתיד. ואם היה בפתח היה הוא מהפך את הזמן לעבר, והייתה משתנה משמעות הפסוק.
- "ויהרגו כל-זכר" (לא,ז) - הגימל רפה אע"פ שהיא באה לאחר שוא נח, ואצ"ל במילה "הרגו" שבפסוק שאחרי זה, שבאה לאחר שוא נע שהגימל רפה.
- "על-חלליהם" (לא,ח) - אין מעמיד בלמד, והשוא הוא נח, שהרי הוא בא לאחר תנועה קטנה, אלא שהמניעים אותו עושים זאת מחמת הקושי לבטא שוא נח בכפולים¹⁵¹. ודומה לו "כי ינטו צללי-ערב" (תהלים קב,יד), "שך רך אנן הסהר" (שיר-השירים ז,ג) ועוד. עיין בכללי הקריאה להרה"ג יוסף זליכה שליט"א בסוף סעיף יוד.
- "את-אני" - הטעם בואו ולא באלף, כי לא יתכן שיבוא טעם באות המנוקדת בחטף. ודומה לו "את-השבי" (פסוק יב) שהשין בשוא נע ולא בסגול, ולכן לא יבוא בה הטעם.
- "על-ירדן ירחו" (לא,יב) - בכל התורה האות ריש שבמילה "ירחו" מנוקדת בצירי, ובנביא היא מנוקדת בחיריק.
- "וחצית" (לא,כז) - כתב המנחת-שי שהוא מלעיל שהרי טעמו בשני פשטין לבן-אשר שאנו סומכים על קריאתו. אבל "והרמת" (לא,כח) - מלרע שהאזלא בתיו ובריש יש רק העמדה בעלמא.
- "מן-הנשים" (לא,לה) - דרכו של הזקף-קטן שבא לפעמים קדמא לפניו באותה תיבה או בתיבה המוקפת לה, ודינו כמעמיד. גם כאן לכאורה יש קדמא לפני הזקף, אלא שכותב המנחת-שי "כלל קדמא בנו"¹⁵². ולא ברור באופן מוחלט האם אין כאן קדמא כלל, או שיש קדמא במס כפי שמובא בתניך קורן ובתקון

¹⁵¹ ועיין במאמר בפרשת בהעלותך על הדומות.

¹⁵² מבחינה דקדוקית ברור הדבר שהרי אין דרך המעמיד לבוא סמוך לטעם האמיתי של התיבה אלא בריחוק הברות.